

ОСОЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Банківська система країни є своєрідним показником розвитку економічних процесів. Зважаючи на це актуальності набуває питання формування надійної та ефективної банківської системи як в теоретичному, так і в практичному плані. Важливим є підвищення рівня захисту банківських установ від різних ризиків. Ефективне управління ризиками в банку забезпечується проведенням внутрішнього контролю, найважливішим елементом якого є внутрішній аудит.

Внутрішній аудит — це незалежний підрозділ, який не бере участі у виконанні операцій, а періодично здійснює перевірки та оцінює:

- адекватність і ефективність заходів та системи внутрішнього контролю;
- управління ризиками та кредитним і інвестиційним портфелем;
- повноту, своєчасність і достовірність фінансової та іншої звітності;
- дотримання принципів і внутрішніх процедур обліку;
- відповідність регулятивним вимогам [2].

Основним завданням служби внутрішнього аудиту є перевірка достовірності здійснення основної операційної діяльності банками відповідно до норм МСФЗ та розробка рекомендацій для її покращення.

Організувати ефективну систему внутрішнього аудиту можливо лише з визначенням та врахуванням його принципів, таких як [1]:

- планування – розробка стратегії для коректного та своєчасного проведення аудиту;
- відповідальність – визначення посадових обов'язків працівників та відповідальності за окремими етапами проведення внутрішнього аудиту;
- безперервність - створення підрозділом внутрішнього аудиту постійно діючої системи спостереження за ефективністю ведення обліку у банках;
- комплексність - охоплення внутрішнім аудитом усіх ділянок обліку у банку;
- єдність підходів - єдність законодавчих та методичних підходів з врахуванням особливості діяльності банків щодо здійснення внутрішнього аудиту на усіх ділянках діяльності банку;
- результативність - своєчасності інформування про результати здійснення внутрішнього аудиту на усіх ділянках діяльності посадових осіб, що уповноважені приймати управлінські рішення.

Для здійснення ефективного внутрішнього аудиту необхідно визначити модель внутрішнього аудиту основної операційної діяльності в залежності від різних чинників: розміру та масштабу банку та ін.

Куцук П.О. та Чік М.Ю. визначають такі концептуальні основи створення та функціонування служби внутрішнього аудиту банку: місія, цілі, стратегія, організаційна структура, опис бізнес-процесів і процедур та корпоративна культура [1].

Розвиток внутрішнього аудиту в Україні ще дуже повільний та слабкий, існує ряд питань, які потребують додаткового регулювання та подальшого удосконалення з метою забезпечення конкурентоздатності, ефективного функціонування та розвитку організації.

Варто зазначити, що аудит, як і будь-яка діяльність, пов'язана з законодавством, стандартизується і нормується. Але це стосується переважно зовнішнього аудиту. Одним з широкого кола питань, що потребує уваги, є питання щодо покращення методологічного забезпечення внутрішньої аудиторської діяльності, а саме – розробки методологічних рекомендацій та матеріалів щодо аудиторської діяльності в Україні та розробки нормативних

актів, що регулюють аудиторську діяльність в Україні. Для внутрішнього аудиту стандартів, що регулюють внутрішній аудит немає (за винятком нормативних документів НБУ з регламентації внутрішнього аудиту в комерційних банках України), що зменшує поширення передового досвіду в цій сфері діяльності. Недостатня кількість таких розробок спричиняє зі сторони аудитора нестачу знань та низьку компетенцію під час виконання своїх функцій [3].

Однією з проблем є недостатній рівень якості діяльності підрозділу внутрішнього аудиту. У деяких організаціях оцінка діяльності здійснюється в паперовому вигляді, більшість бухгалтерських процедур не формалізовані й не автоматизовані, що не дозволяє коректно та в повному обсязі здійснити аналіз.

Рішенням такої проблеми є підвищення рівня інформаційних систем та комп'ютерних технологій. Це дає змогу здійснювати аудит дистанційно з економією часу та трудових ресурсів. Така перевірка проходить на основі управлінської та статистичної інформації. Дистанційний аудит покращує якість внутрішніх банківських перевірок шляхом швидкого реагування на недоліки, які необхідно усунути в першу чергу. Аудит операцій в банку передбачає перевірку відповідності між виписками банку за поточними рахунками з даними бухгалтерського обліку. Здійснюється перевірка грошових коштів на рахунках в банку, визначається правильність відкриття рахунків, списання з них коштів, законність використання банківських рахунків.

Ще однією проблемою є методика здійснення внутрішнього аудиту, що потребує постійного оновлення та перегляду у відповідності до практичних потреб аудиту. Кожен банк розробляє свої внутрішні програми діяльності та методики здійснення аудиту. Внутрішні документи обов'язково повинні прийматись на основі нормативно-правового забезпечення на державному рівні та співпадати з документацією прийнятою на міжнародному рівні для чіткого здійснення внутрішнього аудиту у кожному комерційному банку. При цьому необхідно постійно удосконалювати систему проведення аудиту та впроваджувати нові комп'ютерні програми для зменшення навантаження на аудитора та підвищення результатів аудиту.

Отже, здійснення внутрішнього аудиту у банку є передумовою ефективного функціонування банківської установи як сьогодні, так і в майбутньому. Таким чином необхідно вдосконалювати процес внутрішнього аудиту у комерційних банках. Це дасть змогу знизити ризик банкрутства, захистити інтереси акціонерів, вчасно виявити існуючі проблеми, попередити виникнення нових та підвищити рівень безпеки банку.

Список використаних джерел

1. Куцик П.О., Чік М.Ю. Особливості внутрішнього аудиту банківської діяльності / П.О Куцик, М.Ю. Чік // Вісник ЖДТУ. – 2018. – № 4 (86). – С. 48–52.
2. Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України : постанова Правління Національного банку України : від 10.05.2016 р. : № 311 / Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16>.
3. Полякова Є.А. Актуальні проблеми підвищення якості внутрішнього аудиту в банку/Є.А.Полякова//Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – 2018. – № 18. – С. 383–387.